

DR NELE KARAJLIĆ

СОЛУНСКА

28

III DEO

**O SEKSU, DROGI
I ROKENROLU**

Laguna

Copyright © 2023, Nele Karajlić
Copyright © ovog izdanja 2023, LAGUNA

SOLUNSKA 28

III DEO

SADRŽAJ

1. Podkast	9
2. Solunska 28.	17
3. Muzika	24
4. Diskoteka 28	32
5. Arilje	42
6. Beodisk	51
7. Potraga	64
8. Akademija	77
9. Lapidarij	85
10. Fantom	95
11. Hit	102
12. Maršal	113
13. More	123
14. Optužba	146
15. Žurka	155
16. Nedjeljom popodne	174

17. Dvadeset peti maj	193
18. Služba	199
19. Televizija	221
20. Otmica.	234
21. Odluka.	258
22. Pobjeda.	284
23. Izbori	293
Putovanje (Ordinacija 28).	298
Paksos	306
<i>O autoru.</i>	325

1

PODKAST

Ime mi je Milan Janković. Rođen sam na Dorćolu, u Beogradu, u Solunskoj ulici broj 28. Dobro, istina je... imam malo seljoversko ime... Milan. Nije bilo često u ono doba, šezdesetih, kao Dragan, Zoran, Dejan... Zato su me u kraju zajebavali... Vikali su: „Milan je Šaban!“ Nisam ja kriv. Ime sam dobio po stricu koji je poginuo u bombardovanju, čet’es prve. Nije imao ni petnaest godina. Oni koji me vole zovu me Lane. U stvari, ko ga jebe. Nek me zovu kako hoće!

Svetlost reflektora mu je sužavala zenice, a na međi čela i kose iskradale su se jedva vidljive graške znoja. Ne seća se kad je poslednji put dao intervju, pa mu je srce zaposela ona stara dobra nelagoda koju je osećao kad je bio mlad i kad mu je bilo stalo da se dopadne, dodvori, pa mu tako ona, ta nelagoda, na neki način, beše i prijatna. Preko puta njega, sa one strane kamere, sedela je Olja Divički, žena negovanih ruku i elegantnih pokreta, koja je, kao i sve lepe žene, imala nešto od zvečarke u sebi. Gledaoci su je voleli jer je umela sagovornika da pritera uza zid i da iz njega iscedi poslednje naslage osećanja, kao što cediljka iscedi nektar.

Za njega je prvi put čula jedne nesvakidašnje večeri na splavu *Kod Žareta*. Sedela je u raznovrsnom društvu, kakvo samo beogradske kafane umeju da okupe, a na kraju stola, dijagonalno od nje, sedeo je njoj do tada nepoznat muškarac, kažu, bivši profesor Filološkog fakulteta. Pred sam kraj večeri, koja je, kao i obično, protekla uz salve smeha, potoke vina i pokoju pametnu misao, profesor onako uzgred pomenu „čoveka koji je najzaslužniji za eksploziju muzike i popularne kulture u Jugoslaviji uopšte“. To u društvu izazva veliko interesovanje, pa se profesoru pružila prilika da više od sat vremena govori o svom „neobičnom prijatelju“. Olja je otvorenih usta slušala biografiju koju je, u nedostatku lepše reči, nazvala nestvarnom. Slušajući priču, Olja sama sebi naredi da „tog lika privede kamerama“. Profesor slegnu ramenima rekavši da to do sada nikome nije pošlo za rukom, ali da vredi pokušati. Veče se završilo tako što joj je profesor obećao da će je spojiti sa tim zagonetnim čovekom, a to obećanje sutradan je i ispunio. Doduše, jedino što je imao bila je njegova imejl adresa. Sledećeg jutra ona je poslala svoje prvo pismo... tako je počela njihova korespondencija.

Prolazili su dani, meseci, dve godine... Sreća, mejlovi su besplatni, inače, da nisu, na njih bi potrošila čitavo bogatstvo. Većina njenih elektronskih pisama ostala je bez odgovora, ali ono malo mejlova u kojima joj je Milan Janković Lane odgovarao davali su joj nadu da će ta jedinstvena istorija jednog dana, pred njenim kamerama, ipak biti ispričana. Na početku te neobične prepiske nije bila agresivna, verujući da svi ti, davno zaboravljeni heroji, što zbog taštine koja nikada nije bila zadovoljena, što zbog neprocenjivog osećanja povratka u mladost, koji uvek prate pričanje takvih priča, jedva čekaju da pred javnosti otvore dušu. „Lekovito je sećati se mladosti“, napisala mu je u

jednom mejlu. Međutim, Milan Janković nije bio jedan od tih. Boraveći prvu polovinu godine u svojoj vili na Tajlandu, a drugu polovinu u svome penthausu na Dorćolu, u Solunskoj ulici na broju 28, Milan je odavao utisak sasvim zadovoljnog čoveka kome dodatan publicitet može samo da remeti savršen sklad koji je u životu dosegao. U nekim svojim odgovorima bio je nepristojno kratak, dajući Olji do znanja da njegova priča pripada samo njemu i da to, uistinu je bio uveren, ne bi bilo zanimljivo javnosti. Ipak, u tim odgovorima Olja je osećala neku mušku potrebu da bude nagovaran kao rezultat nedostatka ljubavi koji bogati ljudi, a Milan je očigledno to bio, vuku sa sobom kao krst. Bila je uverena da novac bogatim muškarcima privrava ljubav za sebe, te da ljudi bogataše ne umeju da zavole, nego se zaljubljuju u njihovo bogatstvo. Na takva pisma, uglavnom, ne bi odgovorila odmah, već bi čekala nekoliko dana, ponekad i sedmica, očekujući njegov novi mejl u kome bi njegov stav u vezi sa intervjuom bio nešto blaži. U većini slučajeva bila je u pravu. Milan bi se ipak javio sa nekom vrstom izvinjenja, lukavo čekajući praznike, slave ili jubileje da joj uputi čestitku, uz koju je uvek postavljao pitanje da li ona definitivno odustaje od daljeg nagovaranja.

Ženska intuicija, koje je Olja Divički imala u obilju, dala joj je za pravo da na takva direktna pitanja ne odgovara, već da u nastavku prepiske doda neke detalje o njegovom životu koje je iskopala u međuvremenu. Na te nove detalje Milan bi odgovarao odmah, takoreći istoga dana, potvrđujući ili negirajući navode do kojih je bila došla. To joj je ne samo budilo nadu da će do intervjua ipak doći već joj je davalo i vremena da smisli sledeći korak.

Kako je plan da mu pritisne taštinu potpuno propao, ona je počela da igra na njegovu odgovornost, tvrdeći da

---

bi opširan razgovor za njen podkast bio ujedno i njegova obaveza prema mladim generacijama. „Red je“, napisala je u jednom mejlu, „da ljudi saznaju mnogo više o zlatnom dobu naše popularne kulture, o tome koja je Vaša uloga bila u tome, šta je to bilo odlučujuće da Vi taj period nazovete Periklovo doba!“ Ali, ovo pozivanje na odgovornost prošlo je neslavno kao i pokušaj pritiska na taštinu. Naprotiv, u svome odgovoru Milan joj se prvi put obratio neprikladnim rečima – Olja pretpostavlja da je bio pijan – rekavši da ga za nove generacije „boli kurac“. Ona se, međutim, grohotom nasmejala kada je pročitala ove reči. U njemu je konačno videla čoveka, a ne mašinu, pa joj je, paradoksalno, upravo taj grubi iskaz dao nadu da će uspeti u svome naumu. Znala je da grube reči tvrde upravo suprotno od onoga što znače. Bila je uverena da je Lanetu mnogo stalo do nove generacije, inače se ne bi tako izražavao. „Ako ga zaista boli kurac“, mislila je, „on to ne bi rekao jer ga, jednostavno, boli kurac!“ Ovako, ako kaže da ga boli kurac, onda mu je sigurno stalo!“

Međutim, posle ovog ispada Milan se više nije javljao. Olja je u jednom trenutku izgubila i pojam o njegovom kretanju, da li je u Beogradu ili na Tajlandu. Poslednji ozbiljan pokušaj bio je mejl u kome mu je napisala o izuzetnoj gledanosti svog podkasta, o „više od deset miliona pratilaca“, „o milionima onih koji je prate na društvenim mrežama, o njenom nespornom uticaju u zemlji i u svetu, o silnim naslovnim stranama koje krase njeno lice“... Uzalud. Najzad, napisao joj je diplomatski kulturno, ali odbojno pismo u kojem ju je podsetio da je „on odavno prestao da se igra brojki“, te da mu iskustvo govori da, često, „jedan ima veću vrednost od milion“. U nastavku teksta napisao je da ne podnosi društvene mreže, tačnije, da mu se gade, da je to opaka bolest koja će da zatruje sve dobro u ljudskom rodu,

da su ih i smislile sile zla da afirmišu najgore što čovek u sebi ima, da je svestan njihove važnosti, ali ih ignoriše jer ne želi da učestvuje u trovanju čovečanstva „koje je trenutno na snazi“. Svestan je i vremena u kojem žive, da je to doba najprimitivnijeg kapitalizma, lišenog svake gospodstvenosti, u kome kao vrhovni poglavar stoji njegovo veličanstvo Profit. „U blatu u kome se valjamo“, napisao je, „jednaki su onaj prosjak što čeprka po kontejneru i tajkun što se baškari na jahti. I jedan i drugi u duši nose nemir.“

To pismo, britko i obeshrabrujuće, potpuno ju je utuklo. Nakon trećeg čitanja, pavši u neku posebnu vrstu obamrlosti, ona dobi želju da obriše celu prepisku. Jednostavno, nije trpela poraze. Njeni bliski prijatelji uočiše na njoj promenu: tugu, čak i depresiju. Pritrčali su joj u pomoć. Stadoše da je uveravaju da je priča o Lanetu ipak samo jedna urbana legenda, verovatno, kao i svaka legenda, prenaduvana neistinama, da razgovor sa tim anonimusom ne može za njenu karijeru da bude toliko važan kao razgovori sa tolikim akademikima, sportistima, glumcima, režiserima sa kojima je do sada imala prilike da razgovara. To je malo ohrabri. Ona, na kraju, zaključi da je žrtva vlastite duhovne gramzivosti i obolelog ega, te da je priča o tom genijalcu najverovatnije puka izmišljotina neobičnog profesora sa Filološkog fakulteta.

Tako ona zaboravi i na Milana i na njegovu istoriju, vrati se poslu sa povećanim entuzijazmom i energijom. Ali sudbina, kakva je naopaka i podla, ponovo je dovede na Savu, *Kod Žareta*. Tamo se našla sa novom garniturom televizijskih urednika sa kojima je trebalo da napravi čvršće dogovore o plasmanu svojih emisija. Kako je ušla na vrata, odmah je primetila da se u kafani ništa nije promenilo. Svi oni stolovi, sve one stolice, jelovnik, karta vina, sve je bilo isto onako kako je ostavila one noći kada je prvi put čula

priču o Milanu Jankoviću Lanetu. Ali, osim inventara, ona primeti da su u kafani, manje-više, isti i gosti. Ne lezi vraže, na istom mestu kao i pre toliko godina sedeo je onaj neznani profesor Filološkog fakulteta u penziji. Nije joj bilo dobro kad ga je ugledala. Osećala se nelagodno! Kao da mu nešto duguje! Kao da ga je na neki način izneverila! Poželela je da je profesor ne primeti. Ali avaj! On, kako je vide, odmah priđe za njen sto, te je upita dokle je došla u pregovorima za intervju. „Zatvorila sam taj slučaj“, reče ona u maniru policijskog inspektora, trudeći se da razgovor bude što kraći. Profesor se nasmeja: „Znači, odbio vas je.“ Podigao je prst kao što to čine profesori pred važnu rečenicu. „Ne brinite. Imam nešto za vas, nešto što će da otključa njegovo ledeno srce.“

I imao je! Bila je to neka opskurna fotografija sa dva gola dupeta u krupnom planu. Jedno dupe bilo je muško, a drugo žensko. Profesor joj je dade već sutradan, na kafi u *Galeriji*. Olja ju je sumnjičavo vrtela u ruci ne verujući u vrednost tog komada foto-papira.

„Našao sam je kod njega, pre nekoliko meseci, kada me je zamolio da mu pošaljem neke retke knjige na Tajland. Mislio sam tada na vas, ali prosto nisam mogao da vas nađem. Skenirajte je... pošaljite mu na mejl i pozovite ga... Verujte mi, doći će iz istih stopa.“

Tako i bi.

„Dobro, dolazim“, rekao je Milan Janković Lane, gledajući se u ogledalu i držeći svoj mobini telefon na dlanu, uključivši ga na spikerfon, što je obično činio kada bi ga sagovornik savladao.

„Uverila si me, razgovaraćemo, ali da bude kod mene... u Solunskoj.“

„Kod njega? U Solunskoj! Do jaja!“

Reditelj, dežmekast tip, ženskih pokreta, sklon preteranim izlivima uzbuđenja, beše presrećan. Soba je prozirna, gleda na Dunav. Preko, na levoj obali, ponosno stoje tek izgrađene velelepne zgrade, ukusno poređane poput sunčokreta, da ne remete vekovni pejzaž Dunava, a dva mosta u dva skoka, poput leoparda, spajaju dve obale velike reke svirajući arhitektonsku simfoniju pred očima onih koji ih gledaju sa njegovog prozora. Ni Olja nije krila uzbuđenje kada je ušla u njegov penthaus na poslednjem spratu zgrade u Solunskoj ulici na broju 28, na istom onom mestu na kojem je, pre više od sto godina, njegov pradeda Života, kako kaže, podigao temelje njegove porodice.

„Vau“, bilo je jedino što je Olja rekla kada ju je sunce, jedini stalni stanovnik njegovog stana, obasjalo dok je prelazila prag njegove sobe.

I sad sede tu, jedno preko puta drugog, kao kobra i mungos. On sa osećajem koji nosi onaj što sedi na optuženičkoj klupi, a ona sa potrebom da taj njegov osećaj protera iz njegovog srca, da mu ulije samopouzdanje, otključa dušu i sve to stavi na „traku“ sa željom da svojim vernim gledaocima prikaže tajne jednog od najvažnijih menadžera osamdesetih, Milana Jankovića Laneta.

Beogradske legende imaju svoj vek trajanja. To je Olja vrlo dobro znala. One se smenjuju kao godišnja doba. Jedna nadživljava drugu, od prethodne uzima pikantne detalje, ono što nije za odbacivanje, i tako sebi stvara novi život, a umrloj legendi novu reinkarnaciju. One, u Beogradu, sve više liče na nadgrobne spomenike. Na početku su prekrivene svežim cvećem, potresnim porukama, svećama koje ne umeju da se ugase, ali kasnije na njima ostane tek poneka uvela ruža, znak da se neko pokojnika još uvek seća. Ono sveže cveće i sveće koje ne umeju da se ugase pređu na drugi grob. Valjalo je legendi o Lanetu udahnuti novi život.

Danima se pripremala za intervju, tražila rečenicu kojom će ga početi, koja će otključati njegovo srce, rvala se sa rečima i mislima, slagala ih u skladnu celinu, ali uzalud! Sa koje god strane da je počela, bilo joj je profano, neukusno, amaterski.

„Beograd je pun legendi... ne! Ako išta u Beogradu postoji, to su legende... ne valja! Ono što Beograd izdvaja... to su legende koje kruže njegovim ulicama... glupo!“

Na kraju, odlučila se za najjednostavniju varijantu.

„Recite nam kako se zovete i odakle ste? I čime ste se vi, u stvari, bavili?“

Ime mi je Milan Janković. Rođen sam na Dorćolu, u Beogradu, u Solunskoj ulici broj 28. Dobro, istina je... za ono doba, šezdesete kad sam rođen... imam malo seljobersko ime. Milan. Ko ga jebe. Zato su me u kraju zajebavali... Vikali su: „Milan je Šaban!“ Nisam ja kriv. Ime sam dobio po stricu koji je poginuo u bombardovanju, čet' es prve. Oni koji me vole zovu me Lane.

Ja sam, formalno, bio ono što se zvalo radnik u kulturi, ili organizator kulturno-umetničkih programa, a danas bi se to zvalo menadžer.

2

SOLUNSKA 28

Ko su bili vaši roditelji?

Kad god bi se sunce pojavilo iznad leve obale Dunava, a to je činilo svakog jutra poslednjih dva miliona godina, prvo što bi uradilo, slalo je svoje zrake pravo u sobu Lanetovog oca Miće, sa namerom da se u nju, kroz čipkane zavese, kupljene u specijalizovanoj radnji u Ulici maršala Birjuzova, ušunja i osvetli vitrinu koja je stenjala pod pritiskom knjiga, preteći da se od tog tereta svakog trenutka sruši. Čoveku se činilo da te knjige niko ne donosi, već da one same od sebe, poput nekog egzotičnog voća, rastu na čarobnim policama prekrivenim tankim slojem prašine. Prašina je, inače, u očevoj sobi bila večna, poput snega na vrhovima Alpa. U rano proleće, dok je sunce još uvek nisko i dok se bori s Dunavom ne bi li se oslobodilo njegovih stega, zraci prvo obasjaju rečnike što zaboravljenih, što potrošenih jezika, grčko-latinski, latinsko-persijski, persijsko-aramejski, aramejsko-turski, da bi sa njih prešli na policu niže, na kojoj su se postrojili rečnici jezika koji i danas dišu punim plućima,

englesko-nemački, nemačko-francuski, francusko-španski. Ta armija knjiga, skladište znanja i lozinke sporazumevanja, daje za pravo svakome ko pomisli da je gornji deo vitrine na kojima počivaju knjige Miće Jankovića, u stvari, ukradeni deo biblioteke vavilonskih neimara bez kojeg im je bilo nemoguće sporazumeti se.

Leti, međutim, kada se sunce s lakoćom vine iznad velike reke, zraci prvo obasjaju krute tomove Fridriha Hegela i Imanuela Kanta, zatim Fojerbaha i Ničea, da bi se, samo pet minuta kasnije, pod suncem postrojio najvažniji deo svetske beletristike, od ljutih Rusa, Dostojevskog, Turgenjeva, Čehova i Tolstoja, do izgubljene američke generacije, Ficdžeralda, Foknera i Hemingveja. Slede, naravno, Andrić i Krleža, Igo i Servantes, Dikens i Dojl, *Hiljadu i jedna noć* te pokoja zalutala knjiga savremene književnosti. Za razliku od svetih knjiga, Talmuda, Kurana i Starog i Novog zaveta, koji su stidljivo čučali u donjem delu stalaže brižljivo skriveni od pogleda neznanaca, centralno mesto u velikoj očevoj biblioteci zauzimali su, ukoričeni svečanom crvenom bojom, zlatnim uklesanim slovima ukrašeni, tomovi Karla Marksa i Fridriha Engelsa, uvek čisti od nemara i sveži kao jutarnja rosa. Stajali su u onom delu vitrine koji je ograđen staklom. Nije bilo sumnje da su Mići, Lanetovom ocu, ove knjige, za razliku od svih ostalih, bile nešto u šta je bespogovorno trebalo verovati, da za njih, za razliku od ostale literature koju je ljudski rod ostavio iza sebe, nisu neophodni dalje razmatranje, analiza i kritika, već da se imaju uzeti jednostavno, bez dodatnih razmišljanja, kao uputstvo za upotrebu.

Ćale je bio lingvista. Govorio je sve jezike sveta. Verovao je više knjigama nego ljudima. To je razumljivo s obzirom na to kakav je život imao. Pričalo se da je, kao mali, za vreme Drugog rata, zaradio neku zagonetnu bolest od

koje je svako malo padao u komu. Sve dobro, sve dobro... kad odjednom, bez najave, on ode... op! Koma! Možete misliti!? Rat, a on u komi! Istina, tako se barem pričalo okolo... Niko mi to nikada nije potvrdio. Ni ćale, ni keva. Samo mi je baka Danica davno, dok je bila živa, par puta to napomenula, ali onako nejasno, kao... između redova, tako da nikada nisam mogao da ukapiram da li je to istina ili nije. Pretpostavljam da nisu hteli da govore o toj bolesti da je ne bi prizvali, ono što se kaže, daleko joj lepa kuća! A plašili su se i za mene. Da to ne shvatim pogrešno. Da se ne ukenjam da se i meni ta bolest ne nakači. Jebiga, geni su čudo! Možda se baš zbog toga on toliko plašio, a plašio se svega, znači plašio se vlastite senke. Mome ocu je strah bio jedini prijatelj. Tako je barem izgledao.

Lane pognu glavu, kao da mu je krivo što otkriva nešto što nije planirao da otkrije. Olja ga pogleda sa razumevanjem. Taj pogled mu probudi samopouzdanje. Ispravi kičmu... i nastavi.

Prosto, u svemu je video opasnost! Šta god da se desi u svetu, zemlji, komšiluku, neko nekog napao, neko nekog opsovao, neko nekome nešto ukrao, neko nekom razbio prozor, neko nekoga istukao, neko nekoga prevario, ćale je to video kao deo velike svetske zavere. Sve je pripisivao tajnim službama, narodnom neprijatelju, belosvetskom ološu...!

Lane se tu čak i nasmeja.

Naročito ga je bilo strah da priča o deda Branku, svom ocu. Za njega su komšije govorile da je bio neko veliko mudo među komunistima, da je bio pravo zajeban, prek, i da je ujahao na belom konju čet' es četvrte u Beograd, zajedno sa Rusima, ali ne onako sakriven međ ostalim oslobodiocima, već kao njihov komandant! Alo! Rusima komandant!

Na tom mestu Lane ponosno podignu prst.

O njemu je jednom pisala i *Politika*. To je jedini broj *Politike* koji čale nije kupio!

Tu se nasmeja.

Priča se da je deda Branko prvi od oslobodilaca došao do Dorćola, da je sam skenjao švapski tenk na uglu Cara Dušana i Francuske, ali da je tu, pred vratima naše kuće, pao pogođen gelerom. E, sad . . . ne znam. Tako su meni, dečaku, pričali u kući. Kažu, deda je poginuo tu . . . ispred kapije. To mi je, u stvari, rekla majka. Pričala mi je da je deda bio heroj, veliki junak, ali je o njemu uvek govorila šapatom, kao da priča nešto zabranjeno, nešto što ne sme da se govori glasno.

I bila je u pravu, Mića bi svoju suprugu Ljubicu svaki put prekidao kada bi pomenula deda Branka. Zajapurio bi se od ljutine, držao se za grudi, kolutao očima, okretao glavu oko sebe da vidi da li ga neko čuje, prati, stavio bi prst na usta i rekao da se prestane sa tom pričom. „Hoćeš li da ponovo padnem u komu? Je l' to hoćeš?“ Pominjanje kome svakog bi prestravilo. Svi bi istog trenutka prestajali sa tom pričom.

Baka bi se povukla u sebe, otišla u svoju sobu, a majka bi ga zagrlila, poljubila u teme, a on bi joj stavio glavu na rame.

Mnogo su se voleli!

Mene je jedno vreme kopkala ta dedina tajna. Jebote, da li je deda uopšte postojao? Da li je zaista bio tako zajeban? Ko koga tu laže? Šta ko tu krije? Bio sam dečak, a dečacima radoznalost pristaje. Tako sam se par puta iskrao na tavan, onako, na kvarno, da provalim ima li gore nekih tragova o dedi. Znao kako su izgledali tavani i podrumi tih godina. Gomile stvari, nakrcane, razbacane, stare, oronule, ali ipak žive . . . one vam kažu više o životu u kući nego što to možete da saznate od ljudi. Ali nisam našao ništa! Da budem iskren, prva dva puta nisam našao ništa! Ali kad sam se treći put popeo na tavan, imao sam šta da vidim. Kopajući po stvarima, naslonih se

na stari, odbačeni ormar koji je nekada stajao u mojoj sobi. Ormar se zaljula . . . oko mene polete prašina, vrata ormara se otvoriše, a bakina bunda, iz ko zna kog vremena, pade sa ofingera. Ja podigoh bundu . . . vidim teška, ali, nenormalno teška! Pa da je sto lisica trebalo ubiti za ovu bundu, ne bi bila ovoliko teška. Ne dade đavo meni mira, te ja okrenuh bundu nekoliko puta, gore-dole, dole-gore . . . ona jednako teška. Krenem ja da je pipam, onako kako vas pipaju na aerodromu kad proveravaju da li imate oružje, pa osetih nešto teško, metalno u njenoj postavi. Hop, strgnem ja onaj 'feršlus od unutrašnje postave, kad imam šta da vidim.

Tu Lane raširi oči onako kako to ljudi čine kada žele da fasciniraju slušaoca. Poče da govori polako, naglašavajući svaku reč.

Zaštekao u unutrašnju postavu stare bakine bunde, obešene o klimavi ormar, onaj koji je nekada stajao u mojoj sobi, stajao je pištolj! Stari dobri valter iz tridesetih godina prošloga veka. Nema sumnje, bio je dedin! Deda je postojao! Jebô im je svima kevu! Usrao sam se od straha. Vratih onaj pištolj tu gde sam ga našao, stavih bundu na njeno mesto, zatvorih ormar i strčah sa tavana što sam brže mogao. Nikada se više, do dana današnjeg, nisam tamo popeo.

Na ovome mestu Lane napravi stanku. Kao da se iz onoga vremena vratio u ovo.

Ovu priču o dedinom pištolju pričam danas prvi put. Nikada nikome nisam rekao šta sam našao na tavanu. Vi ste prvi koji ste čuli ovu priču!

A gde vam je otac radio?

Mića je na posao uvek išao noseći kožnu tašnu, onu što se zakopčavala kaišem. U njoj je, činilo se, bilo spremljeno

sve znanje ovoga sveta. U nju je pakovao knjige i spise koji su mu bili potrebni za taj dan. To pakovanje ličilo je na neki religiozni ritual. Tašnu bi stavljao na sto, proveravajući da li je u njoj ostalo nešto od prošlog dana, a zatim bi u nju ubacivao knjige, koje bi pre toga očistio od prašine. Neke od njih gledao je sa nekom posebnom ljubavlju, a neke bi ubacio brzo, ne gledajući ih, kao da mu se gade. Mali Lane ga je krišom posmatrao, silno žudeći, pritisnut nekom vrstom ljubomore, da što pre uđe u svet svoga oca koji se krio iza staklenih vrata na čijoj se kvaci ljuljuškala, donesena iz nekog hotela, kartica na kojoj je pisalo: „Ne uznemiravaj!“

Zatim bi Mića Janković otvorio kapiju kuće u Solunskoj ulici i žustrim i odlučnim korakom krenuo ka Institutu za jezik, gde je ostavio ceo svoj radni vek. Dorćol mu se podsmevao, ali ga je i voleo. Deca su ga obožavala jer je za njih uvek imao spremnu neku priču u kojoj se Dobro namuči, ali na kraju pobedi Zlo, stariji su ga gledali sa sažaljenjem jer su, uglavnom svi, znali nevolju koju mu je sudbina stavila na leđa, mangupi su ga zavitlavalali, ali istovremeno i poštovali jer je i u najgoroj zafrkanciji njegov um umeo da blesne i da se svojim znanjem odbrani od oholih ujeda, žene su ga poštovale jer je bio pristojan i uljudan, muškarci su ga omalovažavali jer nije pokazivao osobine koje su u to vreme bile na ceni.

Kolika je čale bio faca na Dorćolu, govori činjenica da su mene, do moje dvadesete godine, zvali mali Mića.

A keva Ljubica? Keva je sa Kosmaja, iz Koraćice... to vam je ono selo Bate Živojinovića. Posle se tu doselio i moj rođak Nele Karajlić. Moja keva mu je našla kuću. Keva kô keva, prati čaleta. Upoznali su se na Filološkom. Keva studirala normalne jezike, engleski i nemački, a čale klasične, starogrčki i latinski, posle je savladao i orijentalne, arapski i persijski, njemu ovi

normalni, evropski jezici dođu kao maternji. . . keva se zaljubila u najboljeg studenta na svetu. Kaže, milina joj je bilo slušati ga. A njeni su pravi Kosmajci, zafrkanti! Njen ćale, moj deda, voleo je mog oca, ali ga je zavitlavao onako kako seljak ume da zavitlava knjiške ljude. Sećam se, na slavama zavitlavanje je bilo upisano u protokol. Ćale je bio komunist, nije verovao u Boga, onda ga ovi uvedu u mašinu, kevin ćale i njegova dva brata. Te: „Mićo, ajde se prekrsti“, te: „Mićo, zapali sveću“, te: „Mićo, sad se pomoli pred ručak.“ Mića se tresao od straha. Kaže, „nisam ja neki vernik, nemojte da me terate. Plašio se da ga neko ne vidi, da ga ne izbace iz Partije. Keva je pizdela na to zavitlavanje. Ona ga je branila svim srcem. Ona mu je bila i žena i bodigard i medicinska sestra. „Tata, nemojte da budete bezobrazni“, vikala je na oca i njegovu braću koja su se grohotom smejala Mići kako se plaši Svetog arhangela Mihaila na zidu iznad stola za kojim se ručavalo.

Ali kada se započne ozbiljna priča, kada ćale krene po Novome zavetu, kad im počne objašnjavati kako se i zbog čega to tako slavi, kada krene da citira psalme, prvo hrišćanske, pa jevrejske, pa onda one iz Kurana, pa ih citira na latinskom, grčkom i arapskom. . . e, tu zajebancija prestane i odjednom ceo sto umukne, svi načulje uši i otvore oči i upijaju svaku reč koju ćale izgovori. Tada on potpuno ovlada slavom, i onako, podrugljivo, ali ne i maliciozno, upita skup kako da on, komunist, zna više o Hristu spasitelju od svih njih bogomoljaca. Tu svi slegnu ramenima, moj deda mu naspe još jednu rakijicu, sveća ispod Svetoga Mihajla zatreperi, a majka sedne uz ćaleta, zagrlj ga, ponosna i u inat svima poljubi ga u obraz. E, to je moj ćale, e, to je moja keva.